

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 7489/06

בפני: כבוד השופט א' גרוניס
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט ס' גובראן

העותר: אריאל גרונר

נגד

המשיבים: 1. מפקד כוחות צה"ל באיו"ש
2. ועדה צבאית לערעורים אזור יהודה ושומרון

עתירה לצו על תנאי

תאריך הישיבה: ט' בחשוון התשס"ז (31.10.06)

בשם העותר: עו"ד נפתלי ורצברגר

בשם המשיבים: עו"ד גלעד שירמן

פסק-דין

השופט א' גרוניס:

1. עתירה זו מופנית נגד החלטתו של המשיב 1 (להלן - המשיב) ליתן צו פיקוח מיוחד לפיו על העותר לשהות בבית מסוים הנמצא ביישוב רותם שבבקעת הירדן ולא לצאת מפתח אותו בית. צו הפיקוח הוצא מכוח צו בדבר הוראות ביטחון (יהודה והשומרון) (מס' 378), תש"ל-1970 (להלן - הוראות הביטחון).

2. העותר הינו אזרח ישראלי שמקום מגוריו בגבעה ליד היישוב יצהר שבשומרון. ביום 11.7.06 נעצר העותר במעצר מינהלי על פי צו שהוצא על ידי שר הביטחון, לפי סעיף 2 לחוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), תשל"ט-1979 (להלן - החוק). שר הביטחון קבע שתקופת המעצר תהא 90 ימים. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד סגן הנשיא ב' אזולאי) אישר את צו המעצר המינהלי אך קיצר את תקופתו וקבע כי הוא

יפקע ביום 31.8.06. העותר ערער לבית משפט זה נגד אישורו של המעצר המינהלי. ביום 4.8.06 נדחה הערעור (על ידי כבוד השופט ד' חשין). בפסק הדין שדחה את הערעור נקבע, על יסוד חומר חסוי, כי קיימת "ודאות קרובה" לפגיעה בביטחון המדינה או לביטחון הציבור וכי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר באמצעי שפגיעתו פחותה.

3. ביום 29.8.06 חתם המשיב על צו פיקוח מיוחד לגבי העותר. הצו סמך על סעיף 86 להוראות הביטחון. בצו נאמר כי על העותר "להתגורר בבית שייקבע על ידי בתחומי איזור יהודה והשומרון". עוד נקבע בצו כי העותר לא ייצא מן הבית אלא בהיתר של המשיב או של מי שיוסמך על ידו. בצו נאמר כי תוקפו הוא עד ליום 30.11.06. עוד ביום 28.8.06 חתם רב סרן אייל טולדנו על מכתב שמוען לעותר ובו נאמר כי המשיב קבע שעד לקביעה סופית של הבית בו על העותר לשהות יהא עליו להימצא במעצר בית בביתו שביישוב יצהר. צו הפיקוח ומכתבו של עורך דין טולדנו נמסרו לעותר ביום 31.8.06. במכתב מיום 6.9.06 הודיע רב סרן טולדנו לעותר כי המשיב החליט שעל העותר לשהות במעצר בית בדירה ביישוב רותם. במכתב אף נאמר כי הבית יוצג לעותר על ידי נציג משרד הביטחון בשעה מסוימת ביום 11.9.06 וכי החל מיום 14.9.06 ועד לתום תקופת הצו יהיה עליו לשהות בבית שברותם. העותר לא הגיע למפגש עם נציג משרד הביטחון. הוא הגיש ערעור על צו הפיקוח. הערעור נדון בבית המשפט הצבאי לערעורים בשבתו כוועדת ערעורים. הערעור נדחה ביום 13.9.06. זאת, לאחר שוועדת הערעורים עיינה בחומר חסוי.

4. העתירה שבפנינו הוגשה ביום 14.9.06. במסגרתה ביקש העותר שיינתן צו ביניים להקפאת המצב הקיים, אשר על פיו שהה הוא במעצר בית בביתו שביישוב יצהר. חברתי הנכבדה השופטת ד' ברלינר החליטה ביום הגשת העתירה שלא ליתן צו ביניים. כל אותה עת המשיך העותר לשהות בביתו ביצהר, חרף הצו וחרף דחיית בקשתו לצו ביניים. ביום 20.9.06 נעצר העותר בגין הפרת צו הפיקוח. הוא הובא בפני בית משפט השלום בכפר סבא ביום 21.9.06. בהחלטה מאותו יום (כבוד השופטת נ' קוצר) נקבע, בין היתר, כי על העותר "לשים צעדיו אל מושב רותם מיד עם סיום הדיון". בעקבות הדיון פנה פרקליטו של העותר לרב סרן טולדנו וביקש כי במהלך ראש השנה יוכל העותר לשהות בביתו שביצהר. רב סרן טולדנו הודיע במכתב מיום 25.9.06 בשם המשיב, כי על העותר להתייצב ביישוב רותם עד ליום המחרת בשעה 12 וכי במהלך ראש השנה יוכל הוא לשהות ביצהר ולא ברותם. העותר לא התייצב ביישוב רותם. ביום 28.9.06 הוציא המשיב צו שהוכתר "צו פיקוח מיוחד - הבהרה". בצו נאמר כי למען הסר כל ספק מובהר, כי החל מיום 14.9.06 על העותר לשהות במעצר בית

מלא בבית שנקבע ביישוב רותם וכי הוא יוכל לצאת מן הבית רק באישורו של המשיב או של מי שיוסמך על ידו. ביום בו הוצא צו ההבהרה נעצר העותר בביתו שביצהר. הוא הובא בפני בית משפט השלום בפתח תקווה ביום 29.9.06. בית המשפט (כבוד השופטת ל' לב-און) הורה על שחרור בערובה בתנאים. על פי אחד התנאים על העותר לשהות במעצר בית מלא ביישוב רותם, כפי שהורה המשיב. לאחר מכן נעשתה פנייה למשיב על מנת שיאשר לעותר לשהות בתקופת החגים במעצר בית בבית הוריו בירושלים. במכתב מיום 30.10.06 הודיע רב סרן טולדנו כי המשיב החליט שבתקופה מיום 1.10.06 ועד ליום 15.10.06 יוכל העותר לשהות בדירת הוריו בירושלים ויהא רשאי לצאת אך ורק למטרת תפילה.

5. העותר טוען כי צו הפיקוח שהוצא על ידי המשיב ביום 29.8.06 הינו חסר תוקף מאחר שלא ננקב בו מקום מעצר הבית. עוד נטען כי אין בכוחו של המשיב לשלב בצו אחד תיחום של מקום מגורים עם מעצר בית מלא. בנוסף לכך נטען כי הטעם להוצאת צו הפיקוח הינו פוליטי וכי בכל מקרה התנאים בבית ביישוב רותם אינם ראויים. המשיב טען כי יש תוקף לצו, כי החומר הקיים לגבי העותר מצדיק את הוצאת הצו וכי העותר עשה דין לעצמו בכך שלא קיים את צו הפיקוח ולא את החלטתו של בית משפט השלום. בתגובה ובטיעון בעל פה נטען כי אם העותר יציע מקום אחר לשהותו במעצר בית מלא הרי שכל חלופה תישקל. יצוין, כי בצד הדיון הפתוח בו טענו פרקליטי הצדדים, קיימנו אף דיון על פי צד אחד, בו נכחו אנשי שירות הביטחון. הוצג בפנינו חומר חסוי שאין לחושפו.

6. ניתן היה לדחות את העתירה כבר מן הטעם שהעותר עשה דין לעצמו (בג"ץ 212/56 טולומינסקי נ' עיריית פתח תקווה, פ"ד יא 446; בג"ץ 8898/04 ג'קסון נ' מפקד כוחות צה"ל באיר"ש (לא פורסם)). המשיב מצביע על כך שהעותר התעלם מצו הפיקוח ומכך שלא ניתן צו ביניים בבית משפט זה וכן הוא לא קיים את הוראתו של בית משפט השלום מיום 21.9.06 כי עליו לשים פעמיו ליישוב רותם מיד עם תום הדיון. נזכיר, כי העותר טוען שצו הפיקוח אשר ניתן ביום 29.8.06 הינו חסר תוקף, מאחר שלא נקב במקום בו עליו לשהות במעצר. איננו רואים צורך לדון בסוגיה של עשיית דין עצמי מקום שנטען כי הנורמה שלא כובדה הינה חסרת תוקף. אף איננו רואים צורך להידרש לשאלה האם צו הפיקוח מיום 29.8.06 היה חסר נפקות מן הטעם שלא נקבע בו המקום בו על העותר לשהות. כפי שיוסבר, אין מניעה ליתן צו פיקוח הכורך יחד תיחום מגורים עם מעצר בית. אף החומר החסוי הצדיק את מתן הצו. על כן, אפילו הייתה מתקבלת הטענה נגד הצו מיום 29.8.06, ואיננו אומרים שיש לקבלה, הרי

משניתנה ההבהרה ביום 28.9.06 ומשמבחינה עניינית קיימת תשתית למתן הצו, דין העתירה להידחות.

7. העותר טוען כי אין זה מסמכותו של המשיב לקבוע כי על אדם לשהות במקום מסוים ולהוסיף ולהורות כי נאסר עליו לצאת מפתח הבית בו עליו לשהות. סעיף 86(א) להוראות הביטחון קובע כי מפקד צבאי רשאי לקבוע בצו שאדם יהא נתון לפיקוח מיוחד. סעיף 86(ב) מורה אילו הגבלות ניתן לכלול בגדרו של צו פיקוח ונאמר בו כי צו יכול שיכלול את כל ההגבלות או מקצתן. ההגבלה הראשונה האפשרית היא קביעה של מקום מגורים שיש לפרטו בצו (סעיף 86(ב)(1) להוראות הביטחון). ההגבלה החמישית שניתן להטילה היא שהנתון לפיקוח "ישאר מאחורי דלתות ביתו למשך אותן שעות שיקבע המפקד הצבאי בצו" (סעיף 86(ב)(5)). מלשונו של סעיף 86 עולה בבירור כי אין מניעה לכלול בצו הן תחימה של מקום מגורים והן קביעה כי נאסרת יציאה מן הבית. הדבר אף מתחייב מתכליתו של הצו. תכלית הצו הינה להסמיך את המפקד הצבאי להפעיל אמצעים הנדרשים לשם שמירת ביטחון המדינה וביטחון הציבור. לאור תכלית זו, אין ספק בדבר שאם ניתן להטיל בנפרד את כל אחת מן ההגבלות שצוינו, אין מניעה להחילן בצוותא. לעניין ההגבלה בדבר איסור יציאה מן הבית בשעות שקבע המפקד הצבאי, ברי כי לאור התכלית הנזכרת אין מניעה להורות כי האיסור יחול בכל שעות היממה. נוסף, כי למפקד הצבאי נתונה אף הסמכות להורות על מעצר מינהלי (סעיף 87 להוראות הביטחון). אין ספק כי איסור יציאה מפתח הבית במשך 24 שעות הינו פחות פוגעני ממעצר מינהלי. על כן, אף מהיבט זה יש לומר כי סמכותו של המפקד הצבאי להורות על איסור יציאה מן הבית כוללת בחובה את הסמכות לקבוע שהאיסור יחול בכל שעות היממה. עוד נזכיר, כי במקרה של העותר אישר בית המשפט המחוזי, ובעקבותיו בית משפט זה, צו מעצר מינהלי, אף שהגביל את תקופתו. אכן, מדובר היה בצו לפי החוק ולא לפי הוראות הביטחון, אך התכלית הנזכרת אחת היא.

8. נותר לדון בשאלה האם קיימת הצדקה עניינית להוצאתו של הצו. הזכרנו זה עתה כי הן בית המשפט המחוזי והן בית משפט זה קבעו אך לאחרונה כי היה צידוק להוצאת צו מעצר מינהלי נגד העותר. בית המשפט המחוזי קיצר את תקופת הצו וקבע כי הוא יפקע ביום 31.8.06. צו הפיקוח, שפגיעתו כמובן קשה אך בוודאי פחותה מזו של מעצר מינהלי, הוצא על ידי המשיב עוד טרם פקיעתו של צו המעצר המינהלי. כאמור, הוצג בפנינו חומר חסוי שגילוייו עלול לחשוף שיטות ואמצעים של שירות הביטחון הכללי ועל כן לא ניתן לגלותו. מטבע הדברים שבמצב כזה מתקשה הנפגע להשיג על הצו. בחנו את החומר תוך התחשבות בקושי המובנה האמור. החומר שהוצג לנו בהחלט מצביע על כך שקיים סיכון לביטחון הציבור, אשר מצדיק את תיחום מקום

מגוריו של העותר וכן את האיסור על יציאה מפתח הבית בו עליו לשהות. העותר אף טען נגד התנאים בבית המסוים בו עליו לשהות ברותם. לעניין זה נציין, כי העותר זומן ליישוב רותם ביום 11.9.06 לשם מפגש עם נציג משרד הביטחון וזאת עוד בטרם היה עליו לעבור לגור במקום. העותר לא הגיע למפגש. אילו הופיע למפגש יכול היה הוא להעלות טענותיו באשר לתנאים שם. יתרה מזו, מטעם המשיב נמסר יותר מפעם אחת כי העותר רשאי להציע מקומות חלופיים תחת היישוב רותם וכי כל הצעה תיבדק ותישקל. כלומר, גם עתה יוכל העותר להציע חלופה.

9. אי לכך, העתירה נדחית.

ניתנה היום, כ"ב בחשון התשס"ז (13.11.2006).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט